

for disse Erhverv til at skaffe Udtryk for deres Interesser, til at gøre deres Opfattelser og Anskuelser gældende i det offentlige Liv forholdsvis meget begrænset. Der findes saaledes her i Kjøbenhavn for Tiden over 2,000 Grosserere; deres Forretninger, deres Formuer, Rækkevidden af deres Virksomheder ere, efter vort Lands Forhold, som Helhed meget betydelige. Men alligevel er det, som enhver ved, vanskeligt at faa synderlig mange Repræsentanter for Grossererstanden valgte her i Kjøbenhavn end siges uden for. Derfor ere Handelslivets Interesser for en væsentlig Del henviste til at gøre sig gældende ad andre Veje. Bortset fra den Indflydelse, som altid ligger i at sidde inde med et stort Stykke social Magt, kan det direkte Udtryk for Handelslivets Ønsker væsentlig søges bragt frem, enten gennem selvstændige Organisationer, saasom Handelsforeninger, Handelskamre og Handelsmøder, med offentlig Diskussion, og hvad dermed staar i Forbindelse, eller ogsaa, eller tillige, gennem et administrativt Organ, der over for Regeringen er Talerør for Handelslivets Meninger og Ønsker, og som derigennem ogsaa kan blive et Mellemled over for Rigsdagen. For en Snes Aar tilbage — i Tiden omkring 1880 — var der om hele dette Emne en Del Røre i den kjøbenhavnske Børsverden. Bestræbelserne gik den Gang væsentlig i Retning af at skabe fri, selvstændige Organisationer, at indstifte Handelskamre, som ved offentlig Diskussion og ad anden Vej kunde give et naturligt og kraftigt Udtryk for Handelens Interesser. Men denne Bevægelse døde forholdsvis hurtigt hen. Det viste sig, at der bag den ikke var Kraft nok til at bære den frem gennem den første Modstand. Det eneste Spor, den har sat sig, den eneste Rest, der staar tilbage, er de Handelsmøder, som af og til, ofte med flere Aars Mellemlum, afholdes her i Byen, hvor Repræsentanter for Kjøbenhavns Grosserere mødes med Repræsentanter for Provinsernes Handelsforeninger. Derimod vendte Bestræbelserne sig ved Midten af 80'erne i Retning af at skaffe Handelen et Organ i selve Administrationen. Man kastede nu sine Ønsker paa at faa oprettet et Handelsdepartement, eller som man den Gang kaldte det, et Handelsdirektorat. Det siger sig selv, at denne Vending ikke blev uden Forbindelse med hele den almindelige politiske Udvikling i de derefter følgende Aar, med Tilstanden her i Landet i sidste Halvdel af 80'erne, med Regeringens Overmagt, med Rigs-

dagens, den offentlige Menings og de offentlige Forhandlingers Afmagt og med Byernes den Gang saa stærkt udprægede Højresympatier. Der fremkom fra Grosserer-Societetets Komite en Anmodning om at faa oprettet et Handelsdepartement, og Forslag derom blev af Regeringen fremsat første Gang i Efteraaret 1884 og derefter i en Række af 5—6 Aar efter hinanden; men hver Gang blev Forslaget forkastet af Folketinget. Naar Regeringen nu paa ny optager denne Tanke, er det for saa vidt i Fortsættelse af tidligere Forslag. Men jeg skylder dog at sige, at den anbefaling for Forslaget, som er fremført af den ærede Indenrigsminister, og som jeg før nævnede, den har jeg dog endnu ikke hørt fremkomme fra Handelsstandens Side. Hvor gale end muligvis de Meninger kunne være, som kunne finde Gehør paa Kjøbenhavns Børs, er det mig dog ikke bekjendt, at saa gal en Mening nogensinde skulde have fundet almindelig Tilslutning som den, at der skulde sidde en juridisk Kandidat i den røde Bygning og vejlede Handelsstanden om, hvorledes den skal bære sig ad. Den Gang dette Forslag i sin Tid kom frem, blev der paa Børsen holdt et Møde — saa vidt jeg husker, var det i 1885 — for at støtte Forslaget. Blandt de Talere, som optraadte, var ogsaa en Mand, der indtil den seneste Tid har haft den mest fremragende Stilling inden for vor Forretningsverden. Af denne Mand kan man have været en Ven eller en Modstander, men hans Tankes Klarhed og hans Evne til at finde det klare Udtryk for sin Tanke have vi alle beundret. Han benyttede, siger jeg, Lejligheden den Gang til at holde en Tale, hvis Kerne ligger i disse Ord, som jeg citerer efter Hukommelsen: „Naar vi forlange et Handelsdirektorat, er det ikke, fordi vi trænge til, at Regeringen skal sige os, hvorledes vi skulle bære os ad; vi forlange et Handelsdirektorat, for at vi kunne komme til at sige Regeringen, hvorledes den skal bære sig ad.“ Det er Ord, som der er Mening i. Og anden fornuftig Tanke kan der ikke blive i en Institution som denne og i dens tilsigtede konsultative Virksomhed. Men Spørgsmaalet bliver da, hvem er „vi“ — vi, som ville sige Regeringen, hvorledes den skal bære sig ad? Det er som med et Musikinstrument. De Toner, den Melodi, der fremlokkes, bero paa, hvem det er, der spiller. Spørgsmaalet bliver: hvem er det, der her kommer til at spille? hvem er Musikanterne? Dette Spørgsmaal fører til det reelle i denne Sag. Det øvrige drejer sig kun om